

СИЛАБУС КУРСУ

«Арт-терапія»

рівня вищої освіти магістр

для студентів спеціальності «Психологія» («Практична психологія») за
освітньо-професійною та освітньо-науковою програмами
факультету педагогіки та психології

Назва курсу	Арт-терапія
Адреса викладання курсу	м. Київ, вул. Тургенівська 8 / 14, 10 поверх , аудиторія 10-6 Середа 14.00
Контактна інформація щодо викладача	Яценко Тамара Семенівна t.s.yatsenko@npu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щоп'ятниці з 10.00 до 12.00 та перед іспитом у грудні
Сторінка курсу	
Передумови зарахування на курс	Вивчення даної дисципліни неможливе без професійних знань і умінь, набутих при опануванні курсів: «Загальна психологія», «Психологія творчості», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції».
Мета та завдання курсу	Метою опанування даної дисципліни є формування знань, умінь та навиків, теоретико-практичне ознайомлення студентів з арт-терапевтичними підходами у роботі для надання психологічної допомоги особистості. Основними завданнями вивчення даної дисципліни є: <ul style="list-style-type: none"> • розкриття змісту та структури про арт-терапевтичний підхід; • ознайомлення з процесуальними особливостями використання арт-терапії; • практична демонстрація дії арт-терапевтичних методик (ізотерапія, бібліотерапія, казкотерпія, ігротерапія, піскова терапія, фототерапія, музикотерапія, та ін.).
Міждисциплінарні зв'язки	Зміст курсу тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Психодіагностика», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції».
Інформація про курс (про що йде мова)	Курс «Арт-терапія» складається з двох модулів. У змісті першого модуля «Теоретичні засади використання арт-терапії» студенти оволодіють основними поняттями та етапами психологічного консультування з використанням методів арт-терапії. У межах другого модуля «Арт-терапевтичні напрями в роботі психолога» студенти вивчать різні види арттерапії та особливості їх використання у роботі психолога.
Чому це актуально, цікаво чи важливо?	Опанування курсом дає можливість оволодіти знаннями для спеціалістів у сфері психології, які допоможуть у практичній діяльності працюючи з дітьми, підлітками, сім'ями, партнерами, при роботі з групами та різними проблемами і запитами. Сформується розуміння впливу різних видів мистецтва на особистість на вміння використовувати їх у практичній діяльності психолога. Даний напрям психотерапії призначений допомогти клієнту усвідомити свій внутрішній стан шляхом створення ним візуального образу, метафор, символів (арт-терапевтичного продукту). Вона одночасно вирішує діагностичні та терапевтичні завдання.

<p>Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця</p>	<p>Навчальна дисципліна «Арт-терапія» є вибірковою, вона – складова циклу професійної підготовки.</p>
<p>На які питання відповідь курс і його головний аргумент?</p>	<p>У процесі вивчення курсу майбутній фахівець навчається, з одного боку, опановуючи знання з курсу знайти відповіді на багато особистих питань стосовно власної особистості, а з іншого боку - оволодіває знаннями і вміннями, які потрібні для роботи з різними категоріями населення завдяки інструментам арт-терапії. Головний аргумент: курс допомагає у оволодінні основними теоретичними положеннями та вміннями для успішної роботи психолога з методами арт-терапії.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності (СК3); • Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік (СК4); • Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології (СК5); • Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (СК7); • Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію (СК8); • Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями (СК9). <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття та способи використання методів арт-терапії • механізми психологічної корекції методами арт-терапії. • основні арт-терапевтичні напрями в роботі психолога. • форми та способи роботи психолога у різних умовах арт-терапевтичними методами. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтуватися в різноманітті арт-терапевтичних напрямків. • аналізувати та інтерпретувати арт-терапевтичний матеріал. <p>підбирати комплекс адекватних арт-терапевтичних методів для діагностики та ефективного розвитку, корекції та терапії.</p> <ul style="list-style-type: none"> • створювати власні арт-терапевтичні методики. <p>розробляти авторські арт-терапевтичні тренінги.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Пояснювально-ілюстративні, інтерактивні: мікрОВикладання, інверсії, емпатії, інциденту, конкретної професійної ситуації</p> <p>Рольовий тренінг.</p> <p>Розв'язування психологічних завдань.</p>

<p>Перелік основних практичних завдань</p>	<p>Модуль 1. «Теоретичні засади використання арт-терапії»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити інфортафіку презентації напрямків арт-терапії. 2. Продіагностувати одного випробуваного мінімум по 3 малюнкових тестах і проаналізувати, узагальнити отримані результати. Запропонувати приблизний план корекційних заходів в арттерапевтичному режимі. <p>Модуль 2. «Арт-терапевтичні напрями в роботі психолога»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести техніку «метафоричний автопортрет» з 3-ма випробуваними з обговоренням та аналізом результатів. Оформити письмово аналіз, додавши малюнки (я - рослина, я- посуд, я- зброя, я - краса); 2. Запропонувати теми для колажів, враховуючи різну проблематику клієнтів (для роботи з подружніми конфліктами в сім'ї; для роботи з дитячо-батьківською проблематикою; для роботи з дітьми та підлітками; для роботи з Я - образом, для роботи з психосоматичними проблемами, для роботи з груповими процесами і т.ін.). На кожен проблематику необхідно придумати мінімум по 3 теми для роботи в арттехніці «колаж».
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арт-терапия в психологическом консультировании: учебное пособие/М.В.Киселева, В.А.Кулганов. – СПб.: Речь, 2012. – 64с. 2. Арт-терапия в работе с детьми: Руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов, работающих с детьми/М.В.Киселева. – переизд – СПб.: Речь, 2012. – 160с. 3. Венгер А.Л. Психологические рисуночные тесты: Иллюстрированное руководство. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. 4. Диагностика в арт-терапии: метод «Мандала»/ Под ред. А.И.Копытина. – М.:Психотерапия, 2011. – 3-е изд. – 144с. 5. Дилео Д. Детский рисунок: диагностика и интерпретация. М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. 6. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Речь; ТЦ Сфера, 2001. 7. Колошина Т.Ю., Трус А.А. Арт-терапевтические техники в тренинге: характеристики и использование. Практическое пособие для тренера. – СПб.: Речь, 2010. – 189с. 8. Копытин А., Платтс Дж. Руководство по фототерапии. – М.: «Когито-Центр», 2009. – 184с. 9. Лебедева Л.Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика, система занятий. – СПб.: Речь, 2003. 10. Лебедева Л.Д., Энциклопедия признаков и интерпретаций в проективном рисовании и арт-терапии / Людмила Дмитриевна Лебедева, Юлия Владиславовна Никонорова, Наталья Анатольевна Тараканова. – СПб.: Речь, 2006. – 336 с. 11. Остер Д., Гоулд П. Рисунок в психотерапии. – М.: ВИНТИ, 2000. 12. Практическая арт-терапия: Лечение, реабилитация, тренинг / Под ред. А.И. Копытина. – М.: «Когито-Центр», 2008. – 288 с. 13. Прохазка, Дж. Системы спихотерапии. Для консультантов, психотерапевтов и психологов / Джеймс Прохазка, Джон Норкросс. – СПб.: Прайм-ЕВРО-ЗНАК, 2007. – 383 с. – (Большая университетская библиотека). 14. Тарарина Е. Шкатулка мастера. Практикум по арт-терапии 208 с. 15. Трус А.А. Кинотренинг: технология и методика ведеообсуждения. – СПб.: Речь, 2011. – 191с.

16. Ферс Г.С. Тайный мир рисунка: Исцеление через искусство. СПб.: Европейский дом, 2000.

Допоміжна

1. Аллан Дж. Ландшафт детской души. Психоаналитическое консультирование в школах и клиниках / Под общей ред. В.В. Зеленского. СПб.: Диалог; Минск: Лотаць, 1997.
2. Бетенски М. Что ты видишь? Новые методы арт-терапии. М.: ЭКСМО-Пресс, 2002.
3. Люшер М. Цвет вашего характера / М. Люшер. Тайны почерка / Д. Сара. М.: Вече, Персей, АСТ, 1996.
4. Маховер К. Проективный рисунок человека. М.: Смысл, 2003.
5. Степанов С.С. Диагностика интеллекта методом рисуночного теста. М.: МИП «NB- Магистр», 1994.
6. Степанов С.С. Диагностика интеллекта методом рисуночного теста. М.: Академия, 1997.
7. Штейнхардт Л. Юнгианская песочная психотерапия. СПб.: Питер, 2001.
8. Простір арт-терапії: Зб.наук.ст./УМО, ГО «Арт-терапевтична асоціація». – К.: «Золоті Ворота», 2009-2013.

Інформаційні ресурси

Інтернет ресурси:

1. <http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/> - кафедра педагогічної та вікової психології.
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
3. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
4. <http://www.koob.ru/> - електронна бібліотека «Куб».
5. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».
6. <http://www.twirpx.com/library/> - електронна російськомовна бібліотека
7. <http://pl.bookos.org/> - електронна англomовна бібліотека
8. [www // Art therapy Online: ATOL Heather Tuffery та ін.](http://www.ArtTherapyOnline.com)); електронної бібліотеки; бібліотеки університету; журналів: "Вопросы психологии", "Психологический журнал", "Практическая психология и социальная работа", «Практика управління закладом освіти» та ін. видань психологічного спрямування.

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перекладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти

	зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.			
Політика оцінювання	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою протягом семестру			
	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
	Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	8	5	40
	ІНДЗ	30	1	30
	Модульна контрольна робота	15	2	30
	максимальна кількість балів 100			
Екзамен 100 б. Підсумкова оцінка: середнє арифметичне оцінок за семестр і за екзамен.				
Політика виставлення балів. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарських (практичних) занять				

